

СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ЯК ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Жадько К.С., д.е.н.

Дніпропетровська державна фінансова академія

Інформаційні технології в економіці вимагають сучасного програмного забезпечення систем моніторингу для потреб управління підприємствами на макро і мікрорівні економіки. Ми приймали участь в розробці таких систем і тому в статті запропоновано досвід роботи і використання систем моніторингу діяльності підприємств в залежності від потреб управління, за результатами дослідної експлуатації системи досить актуальні і з урахуванням зауважень користувачів мають перспективу й інформаційну потребу як інформаційні ресурси економіки підприємства. В статті детально зроблено огляд функціональних можливостей одної з таких систем та аргументовано потреба її застосування і впровадження. В той же час треба розуміти під наведеними системами моніторингу – конструктори з функціональністю, що змінюються за видами економічної діяльності підприємств.

Information technology in the economy require advanced software systems for the purposes of monitoring business management at the macro and micro economy. We participated in the development of these systems and therefore the article the experience and use of monitoring systems of enterprises, depending on the needs of management, the results of trial operation of highly relevant and based on user input with perspective and information needs of both enterprise information resources economy. The article detailed overview of functionality of one of these systems and the need for its use arguments and implementation. At the same time it must be understood by the given monitoring systems - the designers of the functionality that vary by type of activity.

Постановка проблеми. Без активної діяльності підприємств наступає недієздатність всієї економічної системи на мікро- і макрорівні економіки з усіма відповідними негативними наслідками не лише для соціального розвитку, а й для існування самої держави. Тому складові економічної системи (підсистеми моніторингу, обліку, діагностики) виступають чинниками інтеграції всіх факторів (економічних показників, параметрів) діяльності підприємств, сприяючи їх високоефективному функціонуванню й акумулюванню грошових коштів та їх еквівалентів. Для забезпечення реалізації функцій інтеграції економічної системи, система має задовольняти інтереси всіх суб'єктів господарювання, з підтриманням на належному рівні дієвості всіх своїх структурних та динамічних параметрів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Системи інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності підприємств досліджували такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як Т. Бень, Т. Булова, А. Воронкова, С. Довбня, В. Забродський, М. Кизим, О. Наумов, В. Плаксієнко, В. Плескач, Д. Хан, Б. Штайгмайєр та інші вчені-економісти.

Постановка завдання. Своєчасна й об'єктивна оцінка економічного стану підприємств за умов різноманітності форм власності надає можливість здійснити оцінку потенційних можливостей підвищення прибутковості, які можна виявити лише на підставі об'єктивного і своєчасного моніторингу економічного стану будь-якого підприємства.

Систематичний аналіз економічного стану підприємства, його платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості необхідний ще й тому, що дохідність підприємств, розмір прибутку багато в чому залежать від їх платоспроможності; в свою чергу, економічний стан підприємств залежить від результатів своєї виробничої, комерційної та господарської діяльності. Тому підприємство шукає резерви підвищення рентабельності виробництва і зміцнює комерційний розрахунок як основу своєї стабільної роботи для виконання ним зобов'язань перед бюджетом й іншими установами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з готових систем моніторингу є розроблена Державною навчально-науковою установою «Академія фінансового управління» система «Моніторинг фінансових показників діяльності підприємств України» (програмне забезпечення має назву Microstrategy) – це інформаційно-пошукова система, що забезпечує користувача (наприклад науковця, аналітика чи економіста) актуальними даними щодо основних фінансових показників діяльності підприємств України, серед яких дебіторська та кредиторська заборгованість, виручка від реалізації товарів (робіт, послуг), чистий прибуток тощо.

Названі вище показники можуть бути представлені у таких розрізах: регіон, вид економічної діяльності або галузь, форма власності. Для того, щоб розпочати роботу з проектом, необхідно увійти на веб-сервер, де розміщено цю систему.

Набравши наведену адресу у вікні Інтернет-браузера на екрані з'явиться вікно авторизації в системі Microstrategy (рис. 1), де необхідно ввести ім'я користувача та пароль, що надається адміністратором системи.

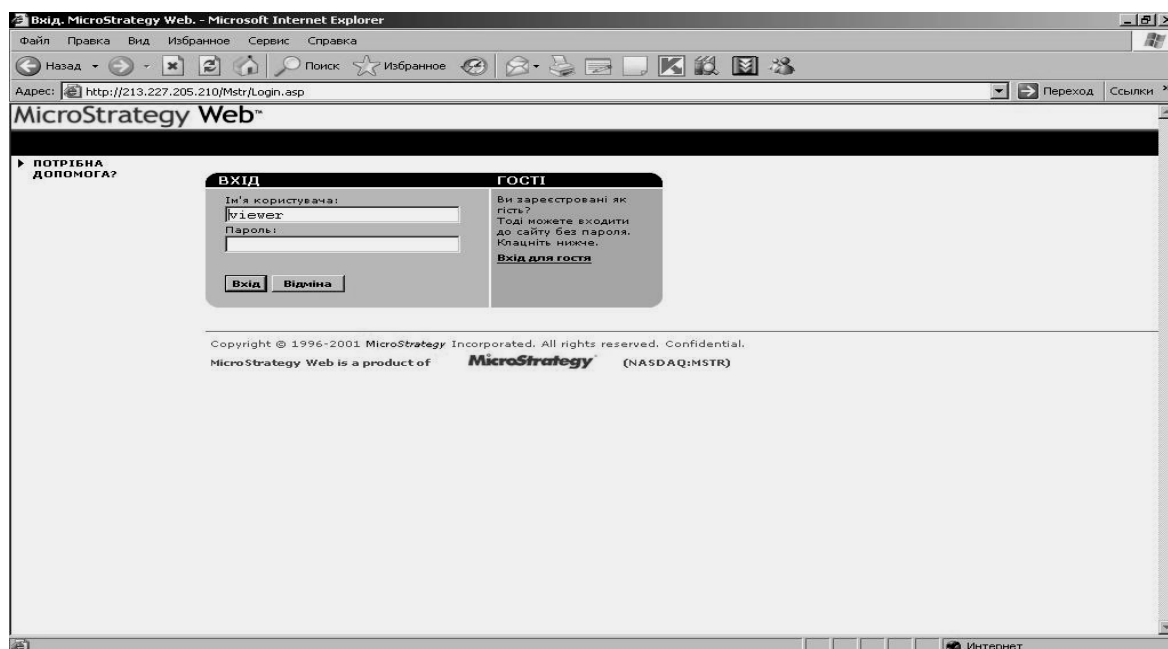

Рис. 1. Вікно авторизації у системі Microstrategy

Після натиснення на кнопку «Вхід» на екрані з'явиться сторінка з переліком інформаційно-аналітичних та дистанційних систем або проектів, що доступні для тестового перегляду (рис. 2).

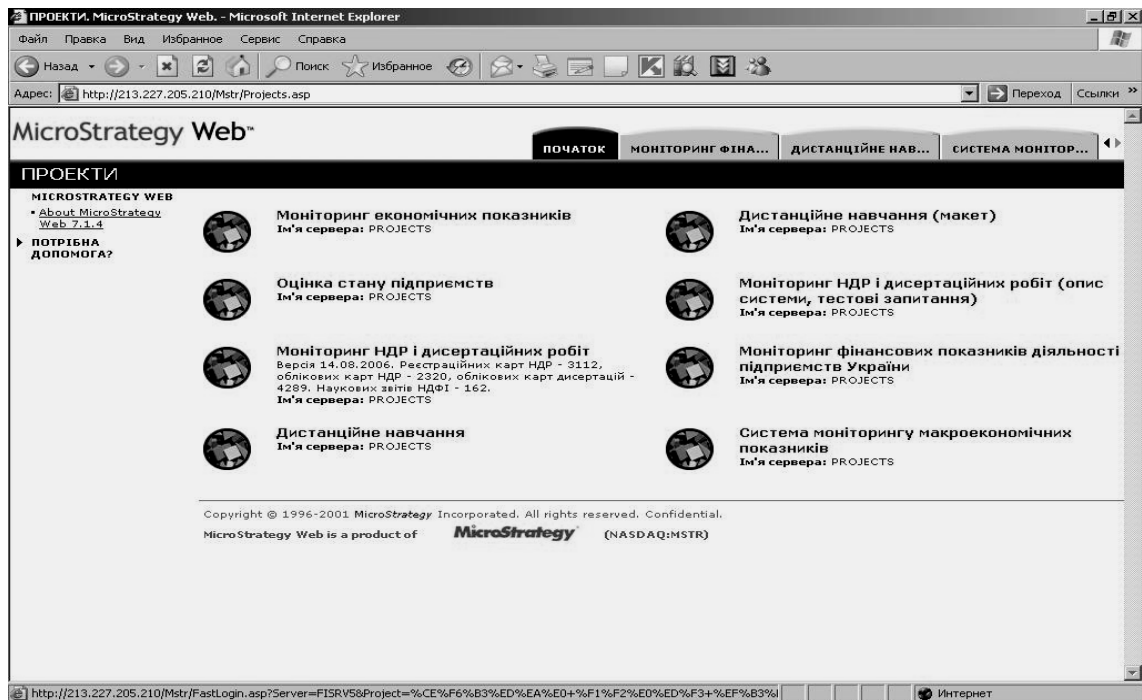

Рис. 2. Перелік проектів Microstrategy

Обираємо проект, що нас цікавить, а саме «Моніторинг фінансових показників діяльності підприємств України». Для того, щоб розпочати роботу з проектом, необхідно натиснути на піктограму біля назви проекту або безпосередньо на текст назви проекту. Виконавши вищеписані дії, ми потрапляємо у так зване основне меню проекту (рис. 3).

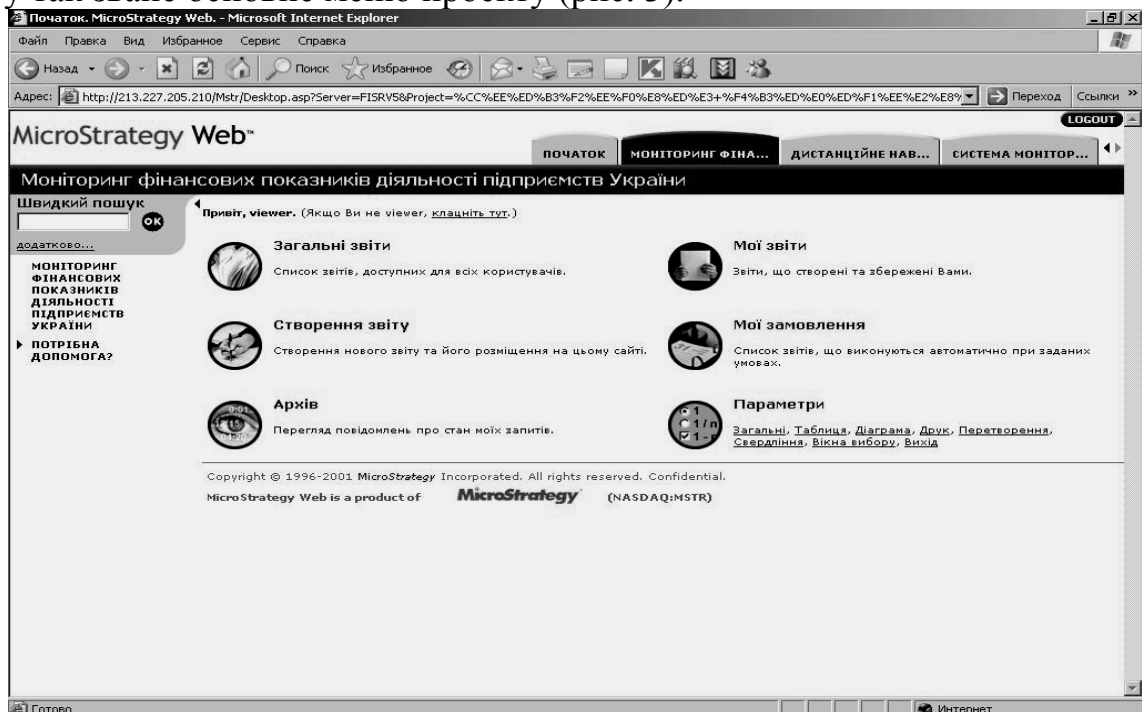

Рис. 3. Основне меню проекту «Моніторинг фінансових показників діяльності підприємств України»

З основного меню здійснюється доступ до різних підрозділів проекту, серед яких:

Загальні звіти, тобто сукупність уже готових звітів, що доступні для користувачів.

Створення звіту, інтерфейс, що надає можливість користувачу створити такий макет звіту, який максимально задовольнить його потреби.

Архів, де можна переглянути повідомлення про стан запитів користувача.

Мої звіти, звіти, що створені та збережені користувачем.

Мої замовлення, тобто сукупність звітів, що виконуються автоматично при заданих умовах.

Параметри, де можна настроїти різноманітні параметри даного проекту (системи).

Для ознайомлення з роботою проекту розглянемо приклад. Припустимо, що нам необхідно отримати дані щодо показників виручки від реалізації продукції, фінансових результатів від звичайної діяльності до оподаткування та чистого прибутку підприємств усіх форм власності у Донецькій, Дніпропетровській, Харківській областях та у м. Києві у 2004-2005 рр., що діють у сферах промислового виробництва, готельно-ресторанного господарства, транспорту та у сфері фінансової діяльності у розрізі регіонів, форм власності та видів економічної діяльності.

Для цього відкриємо папку «Загальні звіти». Далі відкриваємо каталог «2004-2005 рр.» (рис. 4).

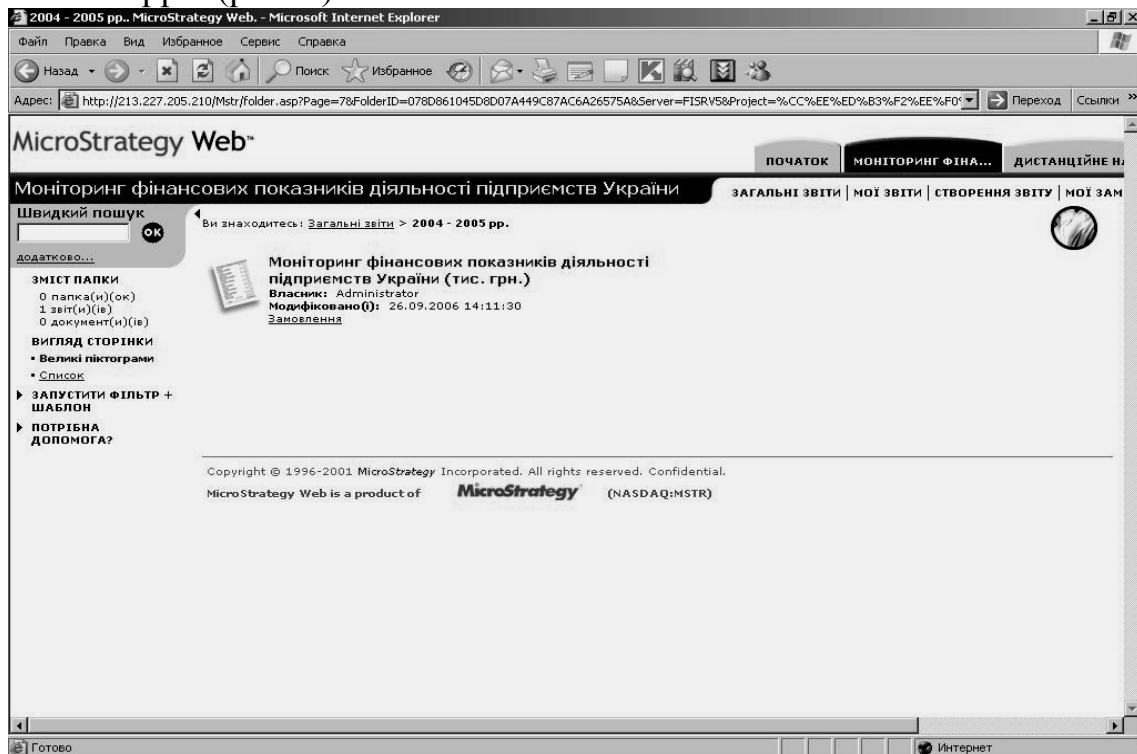

Рис. 4. Каталог звітів

Далі натискаємо на гіперпосилання «Моніторинг фінансових показників діяльності підприємств України (тис. грн.)», або на відповідну піктограму та починаємо роботу з проектом (рис. 5).

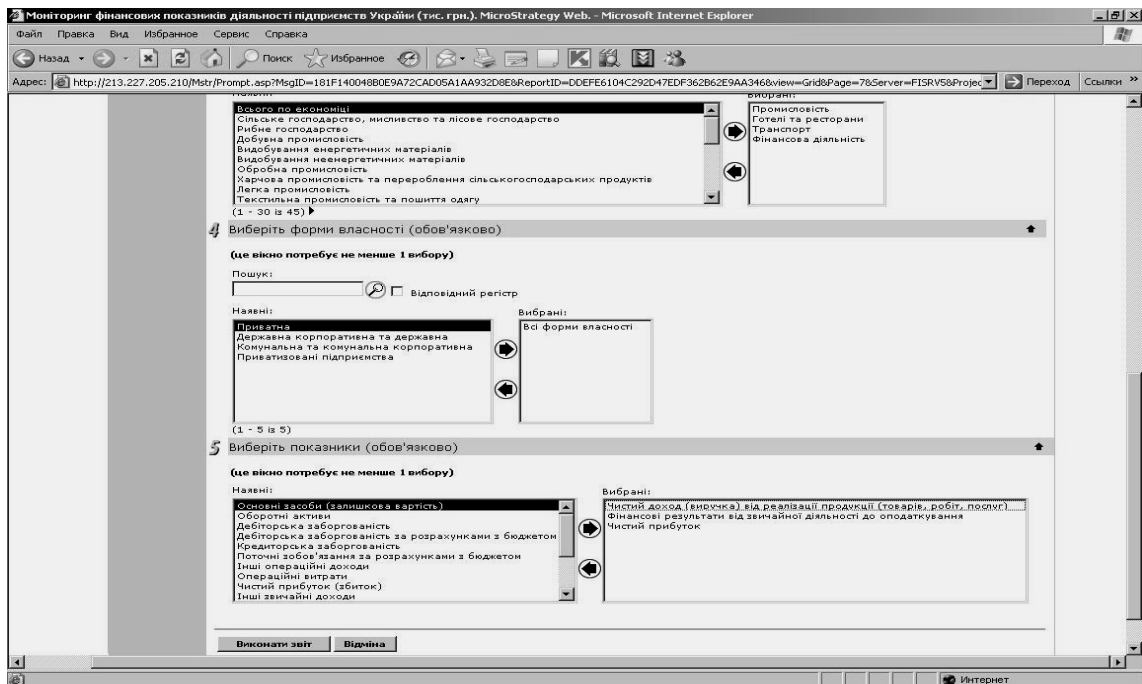

Рис. 5. Вікно вибору необхідних розрізів та фінансових показників.

Для нашого прикладу обираємо наступне.

Обрані розрізи: Регіон; Вид економічної діяльності; Форма власності.

Обрані регіони: Дніпропетровська обл.; Донецька обл.; м. Київ; Харківська обл.

Обрані види економічної діяльності: Промисловість; Готелі та ресторани; Транспорт; Фінансова діяльність.

Обрані форми власності: Всі форми власності.

Обрані показники: Виручка від реалізації продукції; Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування; Чистий прибуток.

Для того, щоб обрати необхідний розріз чи показник, потрібно виділити його, а потім натиснути на значок – . Для того, щоб скасувати вибір, потрібно натиснути на значок – . Після вибору необхідних реквізитів та варіанта пошуку натискаємо на кнопку «Виконати звіт» (рис. 6).

У процесі виконання звіту з метою зменшення складності таблиць відбувається так зване розбиття даних за розрізами. Так у таблиці на рис. 6 вказані дані щодо промислових підприємств Дніпропетровської області. Але, наприклад, нам необхідні дані щодо фінансових показників діяльності підприємств міста Києва. Для цього зі списку регіонів обираємо значення регіону «м. Київ».

Якщо нам також необхідно отримати фінансові показники діяльності організацій м. Києва, що діють у сфері фінансових послуг, то необхідно вибрати «Фінансова діяльність» зі списку видів економічної діяльності. Отримуємо потрібну таблицю.

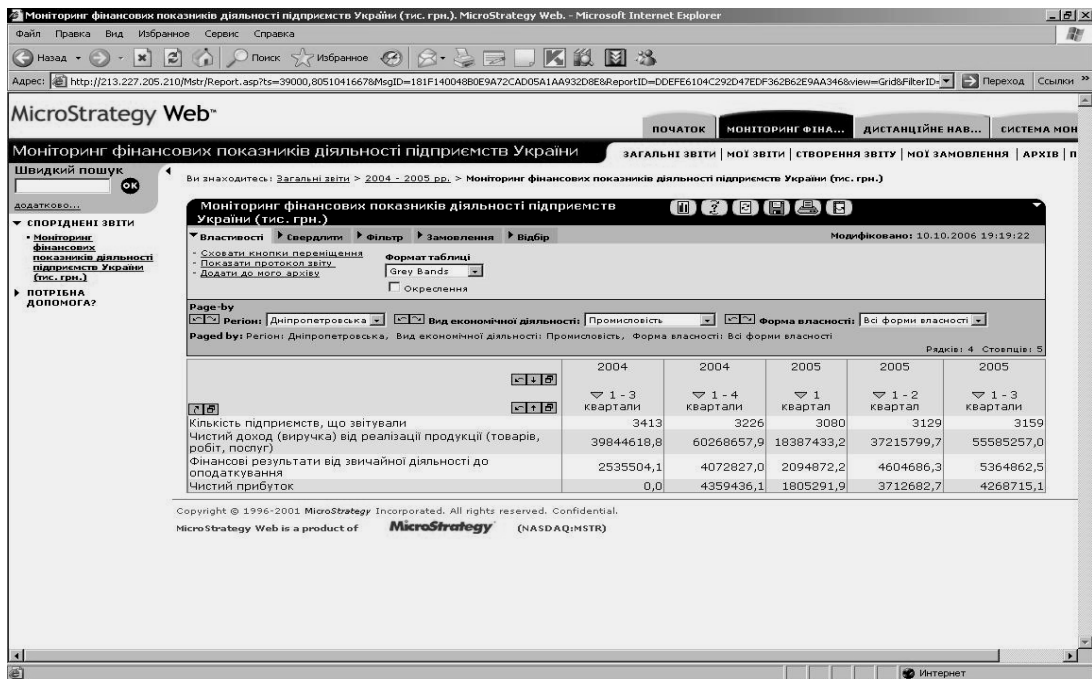

Рис. 6. Результат виконання звіту згідно обраних параметрів

Виникає питання, чи можна відобразити дані, наприклад, по кожному з регіонів в одній таблиці? Так, це можливо. Для цього необхідно скористатися командними кнопками, що мають такий вигляд: . За допомогою цих кнопок можна як завгодно змінювати структуру таблиць. Для прикладу перенесімо розріз «Регіони» у рядки за допомогою кнопки . У підсумку отримуємо наступну таблицю (рис. 7).

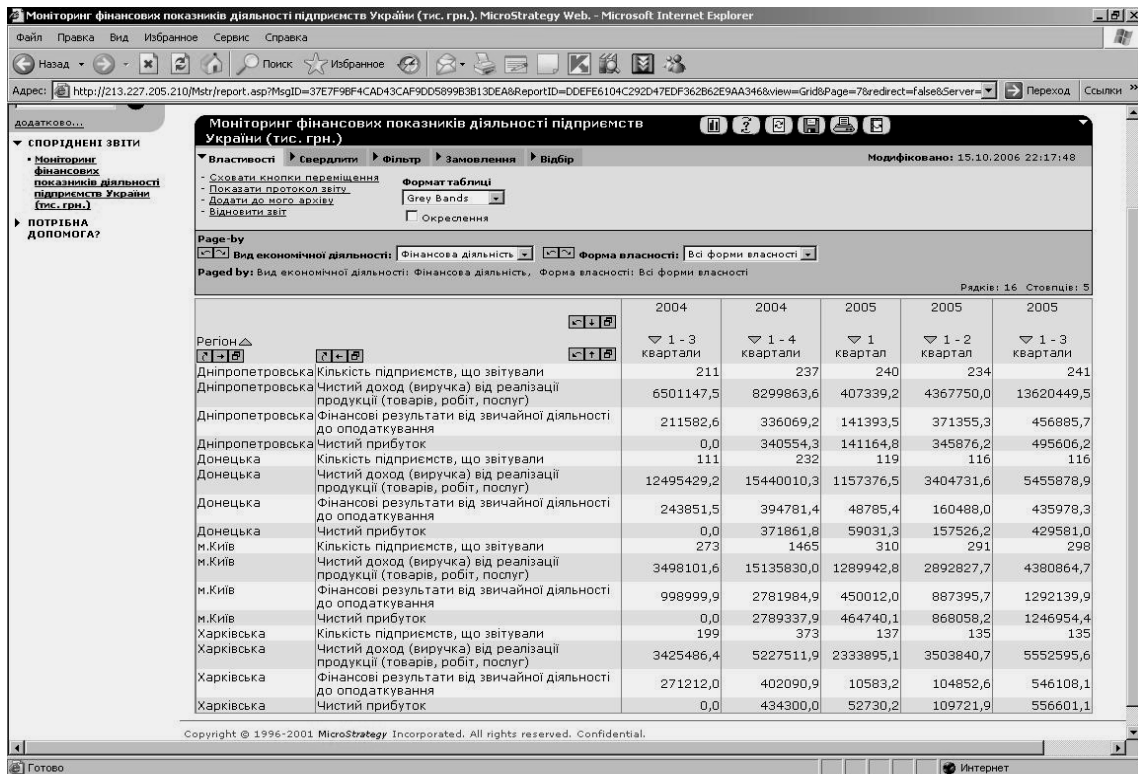

Рис. 7. Підсумкова таблиця після модифікацій

У принципі кінцевий користувач може зробити будь-яку бажану структуру таблиці, що є дуже зручним інструментом для аналітиків, науковців та економістів.

Висновки. Отже, в результаті проведених досліджень встановлено, що така база даних може використовуватись для організації систем моніторингу, діагностики діяльності підприємств, формуючи необхідні універсальні дані.

Для подальшої підтримки промислової експлуатації інформаційно-аналітичної системи «Моніторинг фінансових показників діяльності підприємств України» необхідно мати договірні офіційні угоди щодо надання інформації Державною службою статистики України для актуалізації та поповнення бази даних економічних показників.

За результатами дослідної експлуатації система досить актуальна і з урахуванням зауважень користувачів має перспективу й інформаційну потребу як інформаційний ресурс. Для удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення моніторингу діяльності підприємств ми пропонуємо використовувати:

1. На мікрорівні діяльності підприємств - Звіт «Аналіз господарської діяльності», призначений для розрахунку найбільш широко визнаних економічних показників, що описують поточну структуру активів і пасивів економіки підприємства і його операційну діяльність. Вихідні дані звіту можуть бути як введені вручну, так і заповнені автоматично на підставі даних інформаційної бази обліку.

2. На макрорівні діяльності підприємств - Готові системи моніторингу, діагностики і контролю, як система «Моніторинг фінансових показників діяльності підприємств України» – це інформаційно-пошукова система, що забезпечує користувача (наприклад науковця, аналітика чи економіста) актуальними даними щодо основних економічних показників діяльності підприємств України, серед яких дебіторська та кредиторська заборгованість, виручка від реалізації товарів (робіт, послуг), чистий прибуток тощо.

Список використаних джерел:

1. Воронкова, А. Е. Діагностика потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства : монографія / А. Е. Воронкова: – Луганськ: Вид-во Східноукраїнського НУ ім. В. Даля, 2005. – 256 с.

2. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства. / Кизим М. О., Забродський В. А., Зінченко В. А., Копчак Ю. С. - Харків: ВД "ІН-ЖЕК", 2003. - 144

3. Плєскач, В.Л. Концептуальні засади інформаційно-аналітичного забезпечення модельних досліджень у сфері оподаткування / В. Л Плєскач // Фінанси України. – 2011. – № 5. – С. 21-27.

4. Світлий, Д. Використання фінансово-економічних показників у процесі ухвалення управлінських рішень на макрорівні /Д. Світлий // Наукові праці НДФІ. – 2008. – Випуск 2 (43). – С.103-110.

Рецензент – д.е.н., професор Плаксієнко В.Я.